

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.20.268/2018/9. szám

A Szegedi Ítéltábla a Szentirmai Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Szentirmai Ágnes) által képviselt felperesnek - dr. Bohács Zsolt ügyvéd által képviselt alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2018. január 17. napján kelt 11.P.20.134/2017/34. számú ítélete ellen a felperes 37. sorszáma alatt benyújtott fellebbezése alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezését **helybenhagyja.**

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 66 000 (hatvanhatezer) Ft másodfokú perköltséget.

A feljegyzett 167 296 (százhatvanhétézer-kettőszázkilencvenhat) Ft fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az alperes jogosult visszaigényelni az állami adóhatóságtól 43 200 (negyvenháromezer-kettőszáz) Ft fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

A felperes és az alperes jogelődje, a **(alperesi jogelőd neve)** Zrt. (a továbbiakban: alperes) 2007. május 30. napján **(kölcshszerződés száma)**. számmal jelölt deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek egymással a **(gpjmú frg.rszm.-a)** forgalmi rendszámú Honda Civic típusú gépjármű vételárának a finanszírozására. Az egyedi kölcsönszerződésben a felek a mértékadó devizanemet svájci frankban, a teljes hiteldíjmutatót 7,34 %-ban határozták meg. Rögzítették továbbá a havi törlesztő részletek összegét (45 374 Ft), számát (120 db), esedékességét és az összes törlesztő részlet összegét (5 444 880 Ft). Az árfolyamváltozás elszámolási módjaként az ún. havi fix konstrukcióban állapodtak meg.

A felperes a kölcsönszerződés aláírásával egyidejűleg kijelentette, hogy az egyedi kölcsönszerződésben és az annak hátoldalán lévő üzletszabályzatban **((üzletszabályzat száma)** továbbiakban: Üsz.) foglaltakat megismerte, megértette, és azokat a nyilatkozat aláírásával magára nézve kötelezőnek ismerte el.

Az Üsz. a jelen jogvita elbírálása szempontjából releváns alábbi rendelkezéseket tartalmazza.

I.7.: „Havi Fix konstrukció: Amennyiben a mértékadó devizanem nem forint, a Kölcsönbevevővel a kamatváltozás I. és II. elszámolása a futamidő végén történik, amennyiben a futamidő alatt nem következik rendkívüli kamat és/vagy árfolyam esemény.”

- I.17.: „Mértékadó devizanem: az egyedi kölcsönszerződésben meghatározott devizanem.”

- I.22.: „Árfolyam: a Takarékbank Rt. által a mértékadó devizanemre kiemelt ügyfelek számára jegyzett hivatalos forintban kifejezett árfolyam.”

- I.23.: „Rendkívüli árfolyamesemény: Rendkívüli árfolyameseménynek minősül az árfolyam szélsőséges mértékű (25 %-ot meghaladó) növekedése a mértékadó árfolyamhoz képest vagy egyéb, a Magyar Nemzeti Bank mint jegybank által foganatosított rendkívüli intézkedés (például intervenciós sáv eltolása, egyéb pénzügyi szabályok megváltoztatása), amely a forint árfolyamot a jövőben szélsőségesen befolyásolhatja.”

- I.24.: „Mértékadó árfolyam: a mértékadó devizanem vételi árfolyama az egyedi kölcsönszerződés létrejötté napján”

- I. 25.: „Kamatváltozás:

b) Kamatváltozás II. (árfolyamváltozás): a mértékadó árfolyam és a fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam változásának függvényében az alábbi képlet szerint meghatározott kamatkülönbség:

Kamatváltozás II. = fizetési kötelezettség x ((fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam / mértékadó árfolyam) - 1.

- V.6.: „Amennyiben a kölcsönszerződésben megjelölt „mértékadó devizanem” nem magyar forint (HUF) a kölcsönszerződés deviza alapú szerződés, amely esetben a Kölcsönbevevő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat. Az árfolyamváltozás lehetséges mértéke Euró esetében a mindenkor intervenciós sáv nagysága alapján limitálható, míg egyéb devizák esetében további kockázatot jelent az adott deviza és az Euró keresztárfolyamának változása.”

- XI. 1. pont: „Havi fix konstrukció esetén a kölcsönszerződés futamideje a Felek minden egyéb külön jognyilatkozata nélkül meghosszabbodik, a Kamatváltozás I. és II. megfizetésére rendelkezésre álló fizetési határidő időpontjáig. A Kamatváltozás miatti kamatkülönbséget a Kölcsönbevevő a havi törlesztőrészekben fizeti meg úgy, hogy a havi törlesztőrészek összegének mértéke nem változik. A kamatkülönbséget a tőketörlesztés terhére kerül elszámolásra, amelynek arányában a szerződés futamideje módosul. „

A peres felek a kölcsönszerződés megkötésével egyidejűleg a kölcsön visszafizetésének biztosítására vételi jogot alapítottak a kölcsönből vásárolt gépjárműre, amelynek biztosítékként a gépjármű törzskönyve az alperes birtokába került.

A kölcsönszerződést az alperes 2013. május 27. napján 2013. június 19. napjára felmondta.

Az alperes a 2014. évi XL. tv. (a továbbiakban: DH2 tv.) alapján a törvényi elszámolást elkészítette, abban az ügyleti kamatláb induló értékét 7,38 %-ban, a felperes elszámolás előtt fennálló tartozásának összegét 4 501 616 Ft-ban, a tisztességtelenül felszámított összeget 168 053 Ft-ban határozta meg.

A felperes többször módosított keresetében kérte annak megállapítását, hogy az alperessel szemben fennálló tartozása 2 242 363 Ft. E keresetét a szerződés érvénytelenségére alapította. Érvénytelenségi okként az 1996. évi CXII. tv. (a továbbiakban: Hpt.) 213. § (1) bekezdés c) és d)

pontjában írt kötelező tartalmi elemek hiányát és az általa megjelölt szerződési feltételek tisztességtelenségét jelölte meg. Hivatkozott továbbá arra, hogy nem kapott tájékoztatást az árfolyamkockázatról, ezért a szerződés forint alapú, és árfolyam-különbözet fizetésének kötelezettsége nem terheli. Állította, hogy az általános szerződési feltételeket tartalmazó üzletszabályzatot nem kapta meg az alperestől, ezért az nem vált a szerződés részévé. A érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés hatályossá nyilvánítását kérte azzal, hogy az alperesnek csak az egyedi szerződésben feltüntetett 5 444 880 Ft-ot köteles visszafizetni, s miután 3 202 517 Ft-ot már teljesített, a fennálló tartozása 2 242 363 Ft. Kérte továbbá az alperest a gépjármű törzskönyvének a kiadására kötelezni.

Az alperes ellenkérelmében nem tette vitássá az ügyleti kamat éves százalékos értéke feltüntetésének hiánya miatti érvénytelenséget, kérte a szerződés érvényessé nyilvánítását akként, hogy a bíróság ítéletével pótolja az éves induló kamat mértékét, azt 7,38 %-ban határozza meg. Ezt meghaladóan a kereset elutasítását kérte. Védekezése szerint a felperes az árfolyamkockázatról tájékoztatást kapott a finanszírozási kérelemben, a tájékoztató brosrákban, a szerződés és az üzletszabályzat vonatkozó rendelkezéseiben. Hangsúlyozta, a szerződő felek a szerződés devizanemére vonatkozó kikötést egyedileg megtárgyalták. Előadta, a szerződés leporelló formátumban készült, az annak hátoldalára nyomtatott üzletszabályzat a felperes részére átadásra került, így az abban foglalt általános szerződési feltételek a szerződés részét képezik. Részletesen kifejtette az egyes üzletszabályzati pontok érvénytelenségével kapcsolatos álláspontját. A törzskönyv kiadására vonatkozó keresetet szintén elutasítani kérte kifejtett indokai alapján.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes és a **(alperesi jogelőd neve)** Zrt. között 2007. május 30. napján **(kölcsönszerződés száma)**. számon megkötött kölcsönszerződést érvényessé nyilvánította akként, hogy az induló ügyleti kamat éves értékét 7,38 %-ban határozta meg. Megállapította a **(üzletszabályzat száma)** számú üzletszabályzat IV/13., V/5., XII/1. XI/4. IV/7. pontjainak érvénytelenségét, és kötelezte az alperest a **(gpjmű frg.rszm.-a)** forgalmi rendszámú gépjármű törzskönyvének a kiadására. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a feljegyzett 121 086 Ft eljárási illeték az állam terhén marad. Kötelezte az alperest 49 454 Ft eljárási illeték megfizetésére, továbbá a felperest marasztalta az alperes 63 500 Ft perkölségében. Határozatának indokolása szerint a peres felek szerződésének részét képezte az alperes tényállásban írt üzletszabályzata, hiszen a felperes írásbeli nyilatkozatával ismerte el, hogy annak tartalmát megismerte, azt átvette, vagyis az alperes lehetővé tette az üzletszabályzat megismerését, ezáltal az a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. (a továbbiakban: 1959-es Ptk. 205/B. § (1) bekezdése alapján a szerződés részévé vált.

Megállapította, a felek deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek, ismertette annak lényegi tartalmi elemeit. Az alperes tájékoztatási kötelezettségének teljesítését vizsgálva kifejtette, a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében előírt külön kockázatfeltáró nyilatkozat nem készült ugyan, azonban az egyedi szerződés és az Üsz. megjelölt rendelkezéseiből (I.17., I.20., I.22., I.23., I.24., I.25.b., c., V.6.) a felperes számára gondos átolvasás és megfelelő értelmezés mellett egyértelműen megállapítható volt, hogy a kölcsönszerződés árfolyamkockázattal jár. Kiemelte, az Üsz. XI. fejezete tartalmazza az árfolyamváltozásból eredő fizetési kötelezettség kiterhelésének a módját, annak mértéke kiszámításáról pedig a I.25.b. pont rendelkezik. Rámutatott, az a körülmény, hogy a felperes nem olvasta el alaposan a kölcsönszerződést illetve az üzletszabályzatot, az alperes terhére nem eshet. Arra a megállapításra jutott, hogy a csatolt okirati bizonyítékok alapján a felperes számára egyértelműen felismerhető volt az is, hogy az árfolyamkockázatot neki kell viselnie, továbbá, hogy annak nincs felső határa. Részletesen kifejtett indokai szerint az ítélet rendelkező részében

feltüntetett üzletszabályzati pontok tisztességtelenségét találta megállapíthatónak. Megalapozottnak ítélte azt a hivatkozást, hogy a kölcsönszerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján az ügyleti kamat éves százalékos értéke feltüntetésének hiányában érvénytelen, az érvénytelenségi okot azonban az induló ügyleti kamat éves százalékos értékének megjelölésével kiküszöbölte. Nem találta megállapíthatónak a szerződés Hpt. 213. § (1) bekezdés d) pontjára alapított érvénytelenségét, utalva arra, a szerződés kizárólag az üzletszabályzat módosítása kapcsán biztosít az alperes számára egyoldalú szerződésmódosítási jogot, amely rendelkezés (Üsz. XII.1.) tisztességtelen, egyebekben viszont a fizetési kötelezettség változása a referenciakamat és az árfolyam változásától függ, ez pedig nem jelent egyoldalú szerződésmódosítási jogot. Kifejtett indokai alapján helyt adott a törzskönyv kiadása iránti keresetnek, a felperes eljárás felfüggesztése iránti kérelmét viszont elutasította.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával a keresetének helyt adó döntés meghozatalát kérte akként, hogy az ítélet tábla az induló ügyleti kamat éves százalékos értékét 3,13 %-ban határozza meg, és az alperest kötelezze a perköltség megfizetésére. A jogorvoslati kérelmében előadott álláspontja szerint kizárólag az egyedi kölcsönszerződésben rögzített 5 444 880 Ft fizetési kötelezettség terheli, mivel az egyedi szerződés és az általános szerződési feltételek rendelkezései egymástól eltérnek, ezért az 1959-es Ptk. 205/C. §-a alapján az egyedi szerződés rendelkezései váltak a szerződés részévé. Megismételte azt az érvelését, miszerint nem kapott megfelelő tájékoztatást az alperestől az árfolyamkockázatról. Hangsúlyozta, az ajánlatként értékelendő finanszírozási kérelemben is csupán az szerepelt, hogy mennyi a fix törlesztő részlet és a visszafizetendő összeg, arról azonban nem kapott tájékoztatást, hogy az árfolyamváltozás hogyan befolyásolja mindezt, és hogy ebből adódóan milyen többletfizetési kötelezettsége keletkezhet. Előadta, az alperes a hitelkérelmét jövedelme ismeretében bírálta el, tehát tisztában volt vele, hogy milyen kötelezettséget tud vállalni, ehhez képest a szerződésben szereplő fix összegű törlesztő részleteket folyamatosan emelte. Hangsúlyozta, nem ért egyet azzal az ítéleti megállapítással, hogy a szerződés devizanemre vonatkozó feltételét egyedileg megtárgyalták. A perben meghallgatott **(személy neve)** tanúvallomására hivatkozva állította, a

szerződéskötéskor arról volt szó, hogy fix törlesztő részleteket kell fizetnie, és az árfolyam változása a futamidő változását eredményezi. Kiemelte, a tanú úgy informálta, hogy az árfolyamváltozás éves viszonylatban kiegyenlített, arról azonban, hogy az milyen jelentős is lehet, s hogy ehhez képest a törlesztő részlet nagysága illetve a futamidő meghosszabbodása milyen nagymértékű lehet, tájékoztatást nem kapott. Továbbra is tagadta, hogy kapott volna üzletszabályzatot. Fenntartotta azt az álláspontját, miszerint a szerződés érvénytelensége a Hpt. 213. § (1) bekezdés b), c) és d) pontja alapján megállapítható. Hivatkozott továbbá arra, hogy a kölcsönszerződés tartalma a szerződéskötéskor a svájci frankban történő elszámolás és az esetleges árfolyamkockázat viselése tekintetében nem volt egyértelmű és világos, az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó rendelkezés ezért tisztességtelen. Kifogásolta a fentiekén túl, hogy a tanú meghallgatását követően a bíróság nem engedélyezte, hogy személyesen nyilatkozatot tegyen.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, részletesen megismételve az elsőfokú eljárásban kifejtett védekezését.

A fellebbezés **alaptalan.**

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, abból a jogszabályoknak megfelelő következtetést vont le, az ítéletábra döntésével és annak kifejtett indokaival is egyetért, ezért határozatát annak helyes indokai szerint helybenhagyta a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 253. § (2) bekezdése és 254. § (3) bekezdése alapján. A fellebbezésben foglaltakra figyelemmel kiemeli az alábbiakat.

A felperes keresete és - tartalmilag - jogorvoslati kérelme is annak megállapítására irányult, hogy tartozása az alperes által nyilvántartott 4 333 563 Ft-tal szemben 2 242 363 Ft, amelyet arra alapított, hogy álláspontja szerint kizárólag az egyedi szerződésben összes törlesztő részletként meghatározott 5 444 800 Ft visszafizetésére köteles. Ennek jogalapjaként hivatkozott egyrészt arra, hogy az üzletszabályzat nem vált a szerződés részévé, másodsorban, ha a részévé vált, úgy annak feltételei ellentétesek az egyedi szerződés rendelkezéseivel, ezért az 1959-es Ptk. 205/C. §-a alapján az ún. egyedi szerződés rendelkezései váltak a szerződés részévé, harmadsorban pedig arra, hogy az Üsz. árfolyam-különbözet fizetési kötelezettséget megalapozó rendelkezései tisztességtelenek az árfolyamkockázatról való tájékoztatás hiányában. E logikai sorrendet követve az ítéletábra a fellebbezés kapcsán az alábbiakat emeli ki.

A perben nem volt vitatott, hogy az Üsz. rendelkezései általános szerződési feltételnek minősülnek (1959-es Ptk. 205/A. § (1) bekezdés). Az 1959-es Ptk. 205/B. § (1) bekezdése értelmében - ahogyan arra az elsőfokú bíróság is helytállóan hivatkozott - az általános szerződési feltétel két feltétel teljesülése esetén válik a szerződés részévé: ha annak tartalma az általános szerződési feltétel alkalmazójával szerződő másik fél számára megismerhető, és a másik fél azt elfogadja. Jelen esetben az üzletszabályzat átvételét és megismerését elismerő felperesi nyilatkozatot a teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt egyedi szerződés tartalmazza. A Pp. 196. § (1) bekezdése szerint a teljes bizonyító erejű magánokirat - az

ellenkező bizonyításáig - teljes bizonyítékul szolgál arra, hogy a kiállítója az abban foglalt nyilatkozatot megtette, elfogadta, vagy magára nézve kötelezőnek ismerte el. A felperes a teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt nyilatkozatának ellenkezőjét nem bizonyította, a szerződéskötésnél közreműködő ügyintéző tanúvallomása ennek cáfolatára nem alkalmas. A tanú előadta ugyan, arra nem emlékszik, hogy felhívta-e a felperes figyelmét arra, hogy a kölcsönszerződés melléklete az üzletszabályzat, abban azonban biztos volt, hogy az üzletszabályzat a felperes részére átadásra került. A felperes maga adta elő, hogy az átvett dossziében benne lehetett az üzletszabályzat. A szerződések megkötése során a feleknek a jóhiszeműség és a tisztesség követelményének megfelelően kölcsönösen együttműködve, az adott helyzetben általában elvárható módon kell eljárniuk [1959-es Ptk. 4. § (1), (4) bekezdés]. A fogyasztói kölcsönszerződésekre vonatkozó 2/2012. (XII. 10.) PK véleményében a Kúria a fogyasztónak minősülő szerződő fél kapcsán is elvárható magatartásként fogalmazta meg, hogy a szerződési feltételeket tartalmazó okiratot áttanulmányozza, szükség esetén az áttanulmányozásához határidőt kérjen, és ha a szerződésben olyan rendelkezéseket észlel, amelyeket nem ért, arra magyarázatot igényeljen, vagy adott esetben jogban jártas szakember közreműködését vegye igénybe. Ha tehát a felperes úgy írta alá az egyedi szerződést - amely az üzletszabályzat megismerésére és átvételére, elfogadására vonatkozó nyilatkozatot is tartalmazza - valamint az ahhoz kapcsolódó dokumentumokat, hogy azokat nem olvasta el, nem az elvárható magatartást tanúsította. Ez azonban nem eredményezheti az 1959-es Ptk. 205/B. § (1) bekezdésében írt feltételek megállapíthatóságának hiányát. Miután pedig az üzletszabályzat a szerződés részévé vált, a szerződés egyedileg megtárgyalt kikötései és az üzletszabályzatba foglalt általános szerződési feltételek együtt alkotják a felek megállapodását, ezért a szerződés érvényessége egységesen valamennyi kikötés ismeretében bírálható el (BDT2014. 3107.I.).

Alaptalanul hivatkozott a felperes jogorvoslati kérelmében az 1959-es Ptk. 205/C. §-ára is. A szerződés egyedileg megtárgyalt rendelkezései ugyanis nem ellentétesek az üzletszabályzatban rögzített, az árfolyamkockázat viselésének kötelezettségét megalapozó általános szerződési feltételekkel. A felperes állításával szemben - amint azt az elsőfokú bíróság is helyesen megállapította - az ún. egyedi szerződésnek a szerződés deviza alapúságát megalapozó feltételeit („mértékadó devizanem: CHF.", „fix deviza konstrukció") a felek egyedileg megtárgyalták, azokat az Üsz. fogalom-meghatározásokat rögzítő általános szerződési feltételei töltik ki tartalommal. Utal ezzel összefüggésben az ítélet tábla arra, a szerződési feltétel akkor minősül egyedileg megtárgyaltnak, ha a szerződő félnek ténylegesen fennállt a lehetősége a szerződési feltétel tartalmi befolyásolására. **(személy neve)** tanú vallomásából kitűnően minden esetben az ügyfél választotta ki a hitelkonstrukciót, ezután került kitöltésre az ajánlatnak minősülő finanszírozási kérelem, amelyen a perbeli esetben szerepelt, hogy a felperes deviza alapú kölcsönt kíván igénybe venni, és az is, hogy a kölcsön devizaneme a svájci frank. A hitelkérelem elbírálását követően került aláírásra a kölcsönszerződés, amely a kölcsön mértékadó devizanemeként a svájci frankot tüntette fel. Ilyen körülmények között az erre vonatkozó szerződési feltétel egyedileg megtárgyaltnak minősül. Ugyancsak egyedileg megtárgyalt szerződési feltétel az árfolyamváltozás elszámolási módjaként megjelölt havi fix konstrukció, hiszen a felperes dönthette el, hogy az alperes által felkínált két lehetőség, azaz a normál és a fix konstrukció közül melyiket választja. Téves ennek megfelelően a felperesnek az az érvelése, miszerint az egyedileg megtárgyalt szerződési feltételek szerint kizárólag a forintban feltüntetett törlesztő részleteket kellett fizetnie. Ezzel szemben az egyedileg megtárgyalt feltételek alapján a felek abban állapodtak meg, hogy a felperes részére forintban folyósított kölcsön alapján keletkezett tartozás CHF devizanemben kerül nyilvántartásra, amelyre figyelemmel a forint svájci frankhoz viszonyított árfolyamának változása módosítja a felperes által forintban teljesítendő törlesztő részletek egyedi szerződésben megjelölt összegét, s ennek az árfolyamváltozásból eredő fizetési kötelezettség módosulásnak az elszámolása a havi fix konstrukció szabályai szerint történik. Az üzletszabályzatban rögzített általános szerződési feltételek a fenti tartalmú megállapodással ellentétes rendelkezést nem tartalmaznak, a felperes fizetési kötelezettségeit érintő kikötései az egyedi szerződésben használt egyes fogalmak meghatározásán túl a deviza alapú elszámolás, és a felperes által választott havi fix konstrukció szabályait részletezik.

Egyetért az ítélet tábla az elsőfokú bíróságnak azzal az álláspontjával is, hogy a felperes számára az egyedi szerződés és az Üsz. megjelölt rendelkezéseiből egyértelműen és világosan felismerhető volt, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül őt terheli, e körben az ítélet tábla csupán visszautal az elsőfokú ítélet mindenben helyes indokaira. Eltérő megállapításra a fellebbezésben hivatkozott tanúvallomásból sem lehet következtetni. A fellebbezési érveléssel ellentétben a tanúvallomás éppen az elsőfokú bíróság elfoglalt álláspontját támasztja alá. A tanú a szerződés rendelkezéseinek megfelelő tájékoztatással látta el a felperest, hiszen a felperes az ún. fix konstrukciót választotta, amelynek lényege, hogy a szerződésben meghatározott futamidő alatt az adósnak fix, tehát azonos összegű törlesztő részleteket kell fizetnie, és a referenciakamat, valamint az árfolyam változásából eredő többletfizetési kötelezettséget a kölcsönbeadó a futamidő lejártát követően terheli ki, mindez a futamidő meghosszabbodását jelenti. A tanú az árfolyamváltozás konkrét mértékéről tájékoztatást nem nyújtott, csupán annyit mondott a felperesnek, hogy korábban az kiegyenlített volt. A felperes az árfolyam-különbözet fizetési kötelezettsége alól csak akkor mentesülhetne, ha bizonyítaná, hogy a szerződésben írtak ellenére a szerződéskötés során a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatás alapján alappal gondolhatta úgy, hogy az általa viselendő árfolyamkockázat nem valós, annak nincs reális valószínűsége vagy az bizonyos mértékben korlátozott (van egy maximuma). Ez a helyzet

akkor, ha a fogyasztó az árfolyamváltozás várható alakulásáról, maximális mértékéről, a pénzügyi intézménytől illetve annak képviselőjétől konkrét, később azonban tévesnek, valótlannak bizonyult tájékoztatást kapott (2/2014. PJE határozat 3. pont indokolás). A tanú ismertetett tartalmú vallomása azonban ilyenként nem értékelhető.

A felperes kifogásolta, hogy az alperes a futamidő alatt is emelte a törlesztő részletet, kiterhelve az árfolyam-különbözetet. Az azonban, hogy az alperes az árfolyam-különbözetet a futamidő lejártát megelőzően jogszerűtlenül terhelte ki, nem eredményezi a szerződés érvénytelenségét, hanem szerződésszegésnek minősül. Erre alapítottnak azonban a felperes nem érvényesített a perben igényt, így ebben a kérdésben a bíróság nem foglalhatott állást.

A fentiekből következően téves az a fellebbezési érvelés is, miszerint a szerződés deviza alapúságára, azaz a CHF-ben való elszámolásra illetve az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési rendelkezések nem világosak, és nem egyértelműek.

A felperes fellebbezésében változatlanul hivatkozott a szerződés Hpt. 213. § (1) bekezdés b), c) és d) pontjára alapított érvénytelenségére. A Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja szerinti érvénytelenségi ok érdemi vizsgálatára azonban az alábbiak miatt nem kerülhet sor. A jelen perben a Pp. 73/A. § (1) bekezdés b) pontja alapján kötelező a jogi képviselő. Kötelező jogi képviselő esetében a felperes keresetét főszabályként az alperes érdemi ellenkérelmének előadását követő 30 napon belül változtathatja meg [Pp. 146/A. § (1) bekezdés]. A felperes keresetlevelét a Szegedi Járásbíróságon nyújtotta be, majd áttételt követően a Szegedi Törvényszék előtt 20.P.21.912/2013. számon folytatódó eljárásban a 2013. december 2. napján érkezett 3. sorszámu beadványában terjesztette elő pontosított keresetét, az azonban a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontján alapuló érvénytelenségi okra való hivatkozást nem tartalmazott. A bíróság a perben 2014. április 11. napján tartott tárgyalást, amelyen ismertette az alperes írásban előterjesztett érdemi ellenkérelmét. A felperes ezt követően a 2014. május 28. napján - 30 napon túl - érkezett előkészítő iratában érvelt először azzal, hogy a szerződés nem tartalmazza a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontjában írt tartalmi elemeket sem. Az erre történő hivatkozás a kereset új jogalapjának megjelölése, azaz keresetváltoztatásnak minősül, amelyre a Pp. 146/A. § (1) bekezdésében írt határidőn túl elkéssetten került sor, következésképp az az alperes keresetváltoztatáshoz való hozzájárulásának hiányában érdemben nem vizsgálható, amin nem változtat az, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 146/A. § (5) bekezdése alapján az elkéssett keresetváltoztatást alakszerű határozattal nem utasította el. Mindez egyben azt is jelenti, hogy a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja szerinti érvénytelenségi ok jogorvoslati kérelemben való előterjesztése keresetváltoztatásnak minősül, amelyre a Pp. 247. §-a alapján a másodfokú eljárásban nem kerülhet sor.

Az elsőfokú bíróság a Hpt. 213. § c) pontja alapján az induló ügyleti kamat éves százalékos értéke meghatározásának hiányában a szerződés érvénytelenségét megállapította. Jogorvoslati kérelmének petitumából kitűnően a felperes az érvénytelenség alkalmazott jogkövetkezményét nem, csupán a meghatározott ügyleti kamatmértéket vitatja. Azt azonban maga sem adta elő, mire alapítottnak jelölte meg az induló ügyleti kamat éves százalékos értékét 3,13 %-ban. Az elsőfokú bíróság által meghatározott induló ügyleti kamatláb éves százalékos értéke megegyezik az alperes által elvégzett, a periratokhoz csatolt számításban rögzítettekkel (11.P.20.134/2017/4/A/24.), a számítás matematikai helyességét pedig a felperes nem vitatta. Utal ezzel összefüggésben az ítélet tábla arra,

hogyan a Kúria a perbelivel megegyező tartalmú szerződési feltételeket úgy ítélte meg, hogy azok alapján az induló ügyleti kamatláb kiszámítható, és a kapott eredménynek megfelelő kamatmértékkel a szerződés érvényessé nyilvánítható (Gfv.VII.30.150/2016/10.). Lényeges emellett, hogy az alperes számítása szerinti érték szerepel az alperes által elkészített DH2 tv. szerinti elszámolásban is, amit a felperes nem vitatott, így a DH2 tv. 18. § (5) bekezdése értelmében úgy tekinthető, hogy ezt az alperes által kiszámított kamatmértéket a felperes ráutaló magatartással elfogadta [1959-es Ptk. 216. § (1) bekezdés], ezért azt a továbbiakban nem vitathatja.

Ami a szerződés Hpt. 213. § (1) bekezdés d) pontjára alapított érvénytelenségét illeti, rámutat az ítélet tábla, hogy az Üsz. IV.5. pontja a mértékadó kamatláb változásából eredő törlesztő részlet módosítására vonatkozó rendelkezést tartalmaz, amely korlátozott mértékben egyoldalú szerződésmódosítási jogot biztosít az alperes számára. Lényeges azonban, hogy a 2014. évi XXXVIII. tv. 4. §-a az egyoldalú kamat-, költség- és díjemelést lehetővé tevő általános szerződési feltételek tisztességtelenségét állapította meg, kivéve ha a tisztességtelenség törvényi vélelmét a pénzügyi intézménynek az eziránt indított perben sikerült megdöntenie. A törvény egyúttal kötelezte a pénzügyi intézményeket a tisztességtelenül felvett kamat-, költség-, díj visszatérítésére, vagyis az elszámolásra, és ha a DH2 tv. alapján a felek közötti felülvizsgált elszámolás megtörtént, az polgári peres eljárásban a továbbiakban már nem vitatható (BD2017. 22). Ezért csupán megjegyzi az ítélet tábla, hogy a jelen esetben a felek a szerződésben mértékadó kamatlábként a svájci frank LIBOR kamatát kötötték ki, amely a futamidő alatt mindvégig csökkent, ezáltal az alperesnek az ügyleti kamatot a referencia kamat csökkenése miatt csökkentenie kellett. Ugyancsak csökkent az induló ügyleti kamatláb a futamidő első 36 hónapját követően 2 %-kal az Üsz. I.16.a. pontja alapján. Az alperes a periratokhoz csatolt (11.P.20.134/2017/4/A/22.) törvényi elszámolás adataiból megállapíthatóan - ezeket a csökkenéseket figyelembe vette - az általa kiszámított 7,38 %-os induló ügyleti kamatot egyrészt az Üsz. I.16.a. pontja, másrészt a CHF LIBOR kamatának változása alapján a futamidő alatt folyamatosan csökkentette 3,82 %-ra.

Alaptalanul kifogásolta a felperes a személyes meghallgatásának az elmaradását is. A bíróság a fél személyes meghallgatását csak akkor fogatosítja, ha a félnek nincs meghatalmazottja (jogi képviselő), vagy ha az a tényállás megállapításához indokolt. A 2013. május 21-e óta több számon folytatódó eljárásban az elsőfokú bíróság a per állásához szükséges mértékben a felperes személyes meghallgatását fogatosította (23.P.22.224/2014/5. számú jegyzőkönyv), emellett a jogi képviselő közreműködésével eljáró felperes érdemi álláspontját számos előkészítő iratában kifejtette, a Dombóvári Járásbíróságon fogatosított tanú meghallgatást érintően észrevételeit megtette (11.P.20.134/2017/32.). A felperes a per utolsó tárgyalásán nem jelent meg, és ismételt meghallgatása érdekében jogi képviselője kérte ugyan a tárgyalás elhalasztását, ennek azonban nem volt indoka, a tényállás ugyanis ekkorra teljes körűen tisztázásra került. A felperes fellebbezésében sem tett olyan előadást, ami a személyes meghallgatásának az eredményeképpen újabb körülmények tisztázását tette volna szükségessé.

A felperes szerződés érvénytelenségéhez kapcsolódó keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperessel szemben fennálló tartozása a nyilvántartotthoz képest 2 242 363 Ft. Ehhez képest a per tárgyának értéke az elsőfokú bíróság által meghatározott 2 242 363 Ft-tal szemben 2 091 200 Ft (eredeti lejárt tartozás összege: 4 501 616 Ft - tisztességtelenül felszámított túlfizetés: 168 053 Ft = alperes által nyilvántartott tartozás: 4 333 563 Ft - felperes szerint megállapítani kért tartozás: 2 242 363 Ft = 2 091 200 Ft). Emellett a felperes kérte a törzskönyv kiadását, amelyre figyelemmel a teljes

elsőfokú perérték 2 691 200 Ft, az ehhez igazodó összes eljárási illeték 161 472 Ft, az elsőfokú bíróság ítéletében számított 170 540 Ft-tal szemben. Erre irányuló fellebbezés hiányában azonban az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ezzel kapcsolatos rendelkezését nem érinthette (Pp. 253. § (3) bekezdés).

Az eredménytelenül fellebbező felperest az ítélőtábla a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes jogi képviselőjével felmerült - a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, (5) bekezdése és 4/A. §-a alapján megállapított ügyvédi munkadíjból álló - másodfokú perköltségének a megfizetésére 2 091 200 Ft fellebbezési érték alapulvételével. A felperes személyes költségmentessége folytán feljegyzett másodfokú eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján a 13. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel az állam viseli.

Az alperes a törzskönyv kiadására vonatkozó ítéleti rendelkezést támadó jogorvoslati kérelmét a másodfokú tárgyalás megnyitását megelőzően visszavonta, ezért a lerótt 48 000 Ft fellebbezési eljárási illetékből az Itv. 80. § (1) bekezdés i) pontja alapján jogosult visszaigényelni az 58. § (9) bekezdésében meghatározott mérsékelt összegű illetéket (4800 Ft) meghaladóan lerótt 43 200 Ft-ot.

S z e g e d , 2018. június 26.

Dr. Szeghő Katalin sk.
a tanács elnöke

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
előadó bíró

Dr. Lengyel Nóra sk.
táblabíró